

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 22 березня 2016 року № 5-3

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на фінансову підтримку національних театрів

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на фінансову підтримку національних театрів.

За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Міністерством культури України не забезпечено економного і законного використання коштів державного бюджету, що виділялися на фінансову підтримку національних театрів. Діюча на сьогодні система державної фінансової підтримки театрів у розмірі до 87 відс. валового доходу є неефективною, оскільки власною діяльністю театри забезпечують лише від 14 до 15 відс. своїх витрат. Фактично відбувається утримання семи національних театрів, які здебільшого є державними підприємствами.

Задекларовані законодавством принципи розвитку театрів не виконувалися, натомість 99,6 відсотка виділених бюджетних коштів спрямовано на виплату заробітної плати працівників.

Через відсутність у 2014–2015 роках видатків розвитку, ремонтно-реставраційні роботи приміщень театрів не проводилися. Існують ризики щодо збереження будівель національних театрів.

Загалом на фінансову підтримку театрів у 2014 році та за 9 місяців 2015 року Мінкультури використано неекономно – 8,7 млн грн, з порушенням чинного законодавства – 0,8 млн грн, незаконно – 20,7 тис. грн, недоотримано доходів у сумі 0,4 млн грн, нанесено збитків театру на 0,1 млн грн, допущено неефективне управління коштами на 0,5 млн гривень.

2. Міністерством культури не вжито дієвих заходів щодо врахування пропозицій Рахункової палати за результатами попередніх контрольних заходів. Із одинадцяти пропозицій повністю та частково враховано вісім. Зокрема, **порядок визначення посад працівників, які забезпечують та безпосередньо виконують творчі функції і мають право отримувати додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів, та мінімальні норми виступів артистів не розроблено; відображення в обліку і звітності національних театрів кількості глядачів, які відвідали вистави на пільгових умовах, не забезпечено.** Жодна посадова особа не була притягнена до відповідальності за порушення, допущені при плануванні та використанні бюджетних коштів.

3. Міністерством культури не забезпечено чіткого урегулювання та належного контролю за фінансово-господарською діяльністю підпорядкованих театральних підприємств. Як результат, мають місце факти неекономного витрачання власних коштів у сумі 8,7 млн гривень. Зокрема, ДП "Національний академічний театр опери та балету України імені Т.Г. Шевченка" та ДП "Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки" на утримання понад нормативної кількості медичних працівників (11 та 5 осіб відповідно) за спеціальностями стоматолог, невропатолог, кардіолог, гінеколог тощо у 2014 році та за 9 місяців 2015 року спрямовано 1,4 млн гривень.

4. Мінкультури в штатних розписах театрів на 2014–2015 роки затвердило необґрунтовано велику кількість заступників генеральних директорів театрів. Якщо в Одеському національному академічному театрі опери та балету нараховується три посади заступника генерального директора, то в ДП "Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка" – шість. Усього в семи театрах нараховується таких посад – 31. За умов наявності в штатному розписі національного театру лише 1 заступника генерального директора з місячним фондом оплати праці 12,1 тис. грн, розрахунково сімома театрами у 2014 році та за 9 місяців 2015 року неекономно витрачено 6,6 млн гривень.

5. Міністерством культури не вжито заходів щодо упорядкування питання розробки типових штатних нормативів національних театрів. Відсутність типових штатних нормативів призвела до наявності у штатних розписах ДП "Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки" значної кількості структурних підрозділів і адміністративного персоналу, що у свою чергу є додатковим навантаженням на державний бюджет. Крім того, питома вага артистичного персоналу від загальної кількості працівників національних театрів, що віднесені до сфери управління Мінкультури, становила у 2014 році – 39 відс., у 2015 році – 38,4 відсотка. Найбільше персоналу на 1 артистичного працівника припадає в ДП "Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки" – від 4,2 шт. од. у 2014 році до 4,3 шт. од. у 2015 році. В ДП "Національний український драматичний театр імені Марії Заньковецької" на 1 артистичного

працівника припадає 2,3 шт. од. іншого персоналу, в ДП "Національний академічний театр опери та балету України імені Т.Г. Шевченка" – 1,2 шт. одиниць.

6. Мінкультури, за безконтрольності Мінфіну, не забезпечило унормування оплати праці артистичного персоналу залежно від участі у виставах. Це призвело до зрівняння оплати праці артистичного персоналу і не стимулює молодь до творчих здобутків. Крім того, **розмір фінансової підтримки не залежить ні від ефективності роботи театрів, ні від участі артистів у виставах.** Зазначене не відповідає європейським принципам розвитку культурних закладів. Закордонний досвід свідчить, що розмір державних грантів безпосередньо залежить від результатів праці акторів та кількості проданих квитків.

7. Норми пункту 5 наказу Міністерства культури і туризму України від 18.10.2005 № 745 "Про упорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки" не відповідають вимогам статті 13 Закону України "Про оплату праці" в частині поширення умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій культури на заклади культури інших організаційно-правових форм господарювання та не узгоджуються із нормами постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 "Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери".

8. Керівництвом ДП "Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки" витрати з утримання гуртожитку не приведено до економічно обґрунтованих. Фактичні витрати з обслуговування гуртожитку за 2014 рік та за 9 місяців 2015 року на 607,5 тис. грн перевищують надходження від його діяльності. У результаті, театр недоотримує доходів від проживання в гуртожитку і не відшкодовує у повному обсязі витрати, пов'язані з його утриманням.

9. Національними театрами України не вживалося достатніх заходів щодо зміцнення своєї матеріально-технічної бази. Протягом 2014 року та за 9 місяців 2015 року на вказану мету спрямовано лише близько 3,0 відс. власних доходів. У результаті, ремонтні та ремонтно-реставраційні роботи на будівлях національних театрів, шість із яких є пам'ятками архітектури національного і місцевого значення, не проводилися. Стан пам'яток погіршується, що ставить під загрозу збереження будівель національних театрів і майна. Матеріально-технічна база національних театрів є зношеною та морально застарілою, наявне обладнання потребує оновлення, інженерно-технічні системи енергозатратні.

10. Внаслідок відсутності ефективних управлінських рішень з боку Мінекономіки, Мінкультури та керівництва театрів, угода, що була укладена у 2006 році між Урядом України та Урядом Китайської Народної

Республіки щодо реалізації проекту **технічного переоснащення будівлі** Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки, фактично **не виконана**, оскільки була укладена без попереднього вивчення цього питання. За наявності негативного висновку ДП "УкрНДІпроект-реставрація", наданого ще у 2009 році, вказана угода була скасована лише у 2015 році (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.07.2015 № 774). Аналогічно через бездіяльність Харківської облдержадміністрації, протягом семи років освітлювальне обладнання вартістю близько 3,0 млн грн (у цінах 2008 року), отримане як грантова безповоротна допомога Уряду Японії для Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М.В. Лисенка, не було змонтовано. Всі ці роки вказане обладнання знаходилося на відповідальному зберіганні в театрі. Зазначені приклади безгосподарності **створюють негативний імідж України у світі** і можуть створити проблеми з подальшого отриманням грантів в рамках міжнародної технічної допомоги.

11. Кабінет Міністрів України не забезпечив виконання власного розпорядження від 18.06.2012 № 493 "Про погодження передачі цілісного майнового комплексу Харківського національного академічного театру опери та балету імені М.В. Лисенка у державну власність" щодо передачі цілісного майнового комплексу театру до державної власності. Як наслідок, **близько 26 відс. приміщень театру залишилися в комунальній і приватній власності**. Зазначене **призводить до втрати доходів**, які можуть бути спрямовані на **технічне переоснащення театру**.

12. Мінкультури, незважаючи на значні кошти, які щорічно виділяються з державного бюджету для надання фінансової підтримки театрам (понад 500,0 млн грн), та наявність фактів неекономного витрачання власних доходів, **не забезпечило належного внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету на вказану мету**. Жодної перевірки **національних театрів** відділом внутрішнього аудиту Мінкультури у 2014–2015 роках **не проведено**, внаслідок чого **порушення набули системного характеру**.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на фінансову підтримку національних театрів, затвердити.

2. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на фінансову підтримку національних театрів, поінформувати Верховну Раду України.

3. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на фінансову підтримку національних театрів, у формі рішення Рахункової палати направити Кабінету Міністрів України.

4. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

- вжити заходів щодо виконання Харківською облдержадміністрацією розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.06.2012 № 493 "Про погодження передачі цілісного майнового комплексу Харківського національного академічного театру опери та балету імені М. В. Лисенка у державну власність" у повному обсязі.

4.1. Доручити Міністерству культури України:

- привести пункт 5 наказу Міністерства культури і туризму України від 18.10.2005 № 745 "Про упорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки" в частині поширення його дії на працівників закладів культури усіх організаційно-правових форм господарювання незалежно від відомчого підпорядкування у відповідність з вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 "Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери";

- розробити і подати на затвердження Кабінету Міністрів України окремий Порядок надання платних послуг театрами, заснованими на державній та комунальній формі власності, наявність якого передбачена статтею 14 Закону України "Про театри і театральну справу", та Положення про національні заклади культури;

- розробити і затвердити: мінімальні норми участі артистів та оплати їх праці залежно від фактичного залучення до вистав; Порядок визначення посад працівників, що забезпечують виконання творчих функцій і мають право отримувати додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів; Положення про творчий склад театру; Перелік посад працівників, що забезпечують виконання творчих функцій; Положення про порядок тарифікації артистичного та художнього персоналу театру.

5. Рекомендувати Міністерству культури України:

- затвердити базову мережу закладів культури загальнодержавного рівня, як це передбачено статтею 23 Закону України "Про культуру";

- забезпечити відображення в обліку та звітності даних, передбачених нормативно-правовими актами, а також у формі державного статистичного спостереження № 9 нк "Звіт про діяльність театрів" – кількості глядачів, які відвідали вистави на пільгових умовах;

- доручити ДП "Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки" привести вартість проживання в гуртожитку до економічно обґрунтованого рівня;

- вжити заходів щодо приведення театрами кількості медичних працівників у відповідність із нормативами, встановленими наказом Міністерства охорони здоров'я від 23.02.2000 № 33 "Про штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я";

- вжити заходів щодо усунення виявлених порушень і запобігання їм надалі.

6. Рішення Рахункової палати та Звіт направити Міністерству культури України.

7. Рішення Рахункової палати та Звіт оприлюднити на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Зарембу І.М.

Голова Рахункової палати

Р.М. Магута